

Instituția medico-sanitară IMSP Centrul de Sănătate Edineț	PROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ JUGULAREA HEMORAGIILOR	Ediția: I Nr. de ex.: 50
	Cod: P.O.14	Revizia: - Nr. de ex. : -
		Exemplar nr.:

Număr PO 14

Titlul PO JUGULAREA HEMORAGIILOR

	Nume și prenume	Funcție	Semnătura	Data
Elaborat	Lupu Angela	Medic de familie		19.12.2019
Verificat	Lilia Negrea	Sef Adjunct		26.12.2019
Autorizat	Oleg Gutan	Șef IMPS CS Edineț		30.12.2019

Data intrării în vigoare:	02.01.2020
Data reviziei:	

(în anexă)

Însușită de			
Nume și Prenume	Funcție	Semnătura	Data
Darieva Liudmila	medic de familie		02.01.2020
Postolachi Eleonora	medic de familie		02.01.2020
Romanaș Violeta	medic de familie		02.01.2020
Gheciu Lidia	medic de familie		02.01.2020
Sorocan Ecaterina	medic de familie		02.01.2020
Șcerbatiuc Olga	medic de familie		02.01.2020
Grăjdeanu Luminița	medic de familie		02.01.2020
Slivciuc Alla	medic de familie		02.01.2020
Glađiș Agafia	medic de familie		02.01.2020
Varari Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020
Gorcinscaia Anfisa	a/medical de familie		02.01.2020
Gancescu Inna	a/medical de familie		02.01.2020
Furmanciuc Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Ștefanschi Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Neamțu Stela	a/medical de familie		02.01.2020
Focova Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
Crețu Aliona	a/medical de familie		02.01.2020

Gladîș Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Cucer Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
Croitoru Lucica	a/medical de familie		02.01.2020
Chitic Cristina	a/medical de familie		02.01.2020
Turchin Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Gancescu Rodica	a/medical de familie		02.01.2020
Guțu Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Rața Victoria	a/medical de familie		02.01.2020
Russu Galina	a/medical de familie		02.01.2020
Ciobanu Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Guzinco Victoria	a/medical de familie		02.01.2020
Comarnițchi Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Ștefăniță Zinaida	a/medical de familie		02.01.2020
Bradu Marina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Tîrnova			02.01.2020
Dolghi Natalia	medic de familie		02.01.2020
Dolghii Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Dumitrașcu Liliana	a/medical de familie		02.01.2020
Goraș Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Poverjuc Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Bejenari Adriana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Gordinești			02.01.2020
Delev Eugenia	medic de familie		02.01.2020
Pîntea Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
Rusu Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Tureac Iulia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Trinca			02.01.2020
Semeniuc Liudmila	medic de familie		02.01.2020
Gherghelegiu Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Bajurean Ecaterina	a/medical de familie		02.01.2020
Vulpe Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Balan Steluța	a/medical de familie		02.01.2020
OS Constantinovca			02.01.2020

Bajurean Mihail	medic de familie		02.01.2020
Cojocari Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Vișoara			02.01.2020
Pirojoc Rodelia	a/medical de familie		02.01.2020
Pîslari Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Perojoc Zinaida	a/medical de familie		02.01.2020
Vasilcov Rodica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Bădragii Vechi			02.01.2020
Abdușa Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Dandara Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Cuconești			02.01.2020
Gheorghița Violeta	medic de familie		02.01.2020
Abadovschi Angela	a/medical de familie		02.01.2020
Ceaicovschi Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Coroma Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Bleșteni			02.01.2020
Grădinaru Ion	medic de familie		02.01.2020
Grădinaru Liliana	a/medical de familie		02.01.2020
Tcaci Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Gredinari Marina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Bădragii Noi			02.01.2020
Agapii Angela	medic de familie		02.01.2020
Cucu Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Dropca Alexandra	a/medical de familie		02.01.2020
Pirojoc Natalia	infirmieră		02.01.2020
OMF Corpaci			02.01.2020
Gheorghiță Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Moisa Aurica	a/medical de familie		02.01.2020
Corochi Aurica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Chiurt			02.01.2020
Guțu Ala	a/medical de familie		02.01.2020
Tatarciuc Tamara	a/medical de familie		02.01.2020

OMF Fetești			02.01.2020
Scutari Lilia	medic de familie		02.01.2020
Ursan Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
Guțu Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Ursan Ludmila	a/medical de familie		02.01.2020
Seu Doina	a/medical de familie		02.01.2020
Guțu Mariana	a/medical de familie		02.01.2020
Moraru Stela	a/medical de familie		02.01.2020
Moraru Livia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Lopatnic			02.01.2020
Turchin Aurica	medic de familie		02.01.2020
Ursan Veronica	a/medical de familie		02.01.2020
Roșca Sofia	a/medical de familie		02.01.2020
Calmacova Viorica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Zăbriceni			02.01.2020
Podaru Liliana	medic de familie		02.01.2020
Gîra Anjela	a/medical de familie		02.01.2020
Urzîca Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Onești			02.01.2020
Stîncă Galina	a/medical de familie		02.01.2020
Banaga Catalina	a/medical de familie		02.01.2020
OS Alexeevca			02.01.2020
Tarnovscaia Liliana	a/medical de familie (temporar)		02.01.2020
Antohei Mihail	a/medical de familie (prin cumul)		02.01.2020
OMF Hlinaia			02.01.2020
Gîza Victor	medic de familie		02.01.2020
Samatiuc Alexandra	a/medical de familie		02.01.2020
Cojocari Angelia	a/medical de familie		02.01.2020
Cebanița Marcelia	a/medical de familie		02.01.2020
Țaruș Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Vicol Valentina	a/medical de familie		02.01.2020

OMF Brînzeni			02.01.2020
Cibotaroș Galina	șef, medic de familie		02.01.2020
Solovan Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Bejenaru Ala	a/medical de familie (prin cumul)		02.01.2020
Șochichiu Diana	a/medical de familie (prin cumul)		02.01.2020
OMF Buzdugeni			02.01.2020
Ganceriuc Ghenadi	a/medical de familie		02.01.2020
Gheras Galina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Hincăuți			02.01.2020
Popușoi Nicolae	medic de familie		02.01.2020
Dovbenko Ala	a/medical de familie		02.01.2020
Lelenco Angela	a/medical de familie		02.01.2020
Nirauța Mariana	a/medical de familie		02.01.2020
Rusu Ina	a/medical de familie		02.01.2020
OS Poiana			02.01.2020
	infirmieră		02.01.2020
OS Clișcăuți			02.01.2020
Dascal Oxana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Parcova			02.01.2020
Boghiu Clavdia	medic de familie		02.01.2020
Ciolacu Claudia	a/medical de familie		02.01.2020
Tataru Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
Snegur Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Rotunda			02.01.2020
Vataman Elena	a/medical de familie		02.01.2020
Plîngău Aglaia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Ruseni			02.01.2020
Gaitur Mihaela	medic de familie		02.01.2020
Tomașenco Anna	a/medical de familie		02.01.2020
Rusanovschi Valentina	a/medical de familie		02.01.2020

Strechii Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Goleni			02.01.2020
Atamaniuc Mihail	Medic de familie		02.01.2020
Guranda Lilia/Ghebea Ala	a/medical de familie		02.01.2020
Neamțu Aurica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Burlănești			02.01.2020
Șoric Elena	a/medical de familie		02.01.2020
Rusu Stela	a/medical de familie		02.01.2020
Drețcari Tatiana	infirmieră temporar		02.01.2020
OMF Fântâna Albă			02.01.2020
Baban Eugenia	a/medical de familie		02.01.2020
Bradu Oxana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Cepeleuți			02.01.2020
Teleucă Andriana	medic de familie		02.01.2020
Poleanscaia Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020
Ciubataia Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
Lupan Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Gonța Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Gorea Galina	a/medical de familie		02.01.2020
OS Rîngaci			02.01.2020
Dobrovolscaia Anna	a/medical de familie		02.01.2020
OS Vancicăuți			02.01.2020
Bagrin Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Chetroșica Nouă			02.01.2020
Gîsca Nedejda	a/medical de familie		02.01.2020
Bătrînac Ina	a/medical de familie		02.01.2020
Petrov Niculina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Brătușeni			02.01.2020
Tamazlîcaru Valentina	medic de familie		02.01.2020
Domușciu Maria	medic de familie		02.01.2020
Buga Elena	medic de familie		02.01.2020

Parnet Ecaterina	a/medical de familie		02.01.2020
Cornigruța Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Șpac Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
Rusnac Liubovi	a/medical de familie		02.01.2020
Magaz Oxana	a/medical de familie		02.01.2020
Pasicinic Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Buga Ina	a/medical de familie		02.01.2020
Ungurean Xenia	a/medical de familie		02.01.2020
Ravlo Liubovi	a/medical de familie		02.01.2020
Sandu Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020
Ceban Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Goreaceaia Elena	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Șofrîncani			02.01.2020
Caprian Olga	medic de familie		02.01.2020
Stănescu Angela	a/medical de familie		02.01.2020
Andruh Maia	a/medical de familie		02.01.2020
Atamaniuc Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Stolniceni			02.01.2020
Macovscaia Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Nița Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Pidcasistaia Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Gașpar			02.01.2020
Muntean Irina	medic de familie		02.01.2020
Gutium Galina	a/medical de familie		02.01.2020
Prisacari Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Harea Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Alexandreni			02.01.2020
Balan Angela	medic de familie		02.01.2020
Postovan Alexandra	a/medical de familie		02.01.2020
Ciubotaru Angela	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Terebna			02.01.2020
Postolachi Adela	medic de familie		02.01.2020

Postolachi Ana	a/medical de familie		02.01.2020
Răţoi Ecaterina	a/medical de familie		02.01.2020
Moisa Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020

1. MOTIVAȚIE

Jugularea hemoragiilor este procesul de oprire a sângerării și se numește hemostază. Organismul uman are capacitatea de a realiza o hemostază spontană, prin agregarea trombocitelor și coagularea sângelui la locul leziunii vasculare, cu formarea unui cheag (tromb). Când acest mecanism este insuficient, este necesară realizarea hemostazei artificiale.

Hemostaza artificială se realizează cel mai simplu printr-o compresie aplicată pe vasul sangvin lezat, ținând cont de sensul curgerii sângelui, astfel încât să se oprească sângerarea. Această compresie asigură o hemostază provizorie, până la sosirea echipei medicale sau până la ajungerea într-un serviciu medical unde se poate realiza hemostaza definitivă.

2. SCOP

- Oprirea hemoragiilor externe

3. INTRODUCERE / DEFINIȚIE

Prin hemoragie se înțelege pierderea de sânge rezultată prin deschiderea unui vas sanguin. După locul în care se scurge sângele, hemoragia poate fi: externă în care sângerarea se realizează la exterior (aici sunt incluse și hemoragiile de la nivelul tubului digestiv, cavitatea bucală, esofag, stomac, duoden, intestinul gros și anus), sau poate fi internă, caz în care sângele se scurge în interiorul organismului (pleură, pericard, cavitate abdominală, etc.). După tipul vasului din care are loc hemoragia, avem: hemoragii arteriale sau venoase. Primul ajutor în cazul unei hemoragii externe, constă în **limitarea sângerării și oprirea sângerării**.

4. DOMENIU DE APLICARE

Centru de sănătate

5. GLOSAR

Neaplicabil

6. ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI

Responsabil de proces – Medic de familie

Echipa de proces – Medic de familie + asistenta medicală

Medicul de familie

- Coordonează, supraveghează procedura sau o efectuează;

Asistenta medicală

- Efectuează procedura

7. DESCRIEREA PROCEDURII

Materiale necesare

- Garou;
- Bandaje / tifon rulu de tifon, feșe de tifon;
- Pense hemostatice;
- Alcool sanitar, tinctura de iod.

Pregătirea pacientului

Psihică

- Se liniștește pacientul, se explică fiecare pas, se încearcă obținerea cooperării pentru aplicarea procedurilor necesare;

Fizică

- Se așează pacientul în poziție de repaus cu segmentul sângerând în poziție ridicată, mai sus decât restul corpului.

Efectuarea procedurii

Pansamentul compresiv

Se utilizează în plăgile superficiale cu hemoragii capilare și venoase mici;

- Bandajul de fixare se realizează prin aplicarea unui pansament compresiv de tifon, care se

strânge cu o fașă, fără ca aceasta să întrerupă circulația venoasă sau arterială;

- Dacă pansamentul se îmbibă cu sânge, se poate aplica un alt pansament, fără a lua primul pansament aplicat deja.

Ridicarea la verticală a unui membru

Se utilizează în cazul unei hemoragii medii venoase a unui membru;

- Pacientul se culcă pe spate și ridică la verticală membrul, aceasta poate duce la oprirea hemoragiei;
- Se aplică apoi un pansament compresiv.

Pensarea provizorie

Se utilizează în cazul unei hemoragii a vaselor de sânge arteriale sau venoase;

- Se efectuează cu ajutorul unor pense hemostatice;
- Pentru aceasta se curăță zona și se ""usucă"" pentru a putea vizualiza bine capetele vasului;
- Se prinde capătul vasului cu pensa și se fixează prin bandaj pentru ca acesta să nu se deplaseze în timpul transportării;
- Această metodă se utilizează doar de către personalul medical instruit special pentru acest lucru.

Hemostaza prin flectare

Metodă prin care se oprește hemoragia prin flexia puternică a antebrațului pe braț, a gambei pe coapsă sau a coapsei pe abdomen;

- Pentru a crește eficiența acestor metode se așează la nivelul plicelor de flexiune (plica cotului, plica genunchiului, plica inghinală) un rulo de tifon sau orice material textil după care se realizează flectarea;
- Flectarea membrelor se menține cu ajutorul unor eșarfe sau feșe de tifon.

Compresia digitală

Metodă folosită doar în cazuri extreme în care nu există la îndemână alte metode de oprire a hemoragiei, în general ea este utilizată la compresia arterelor;

- Se realizează prin apăsarea cu degetul, mâna sau pumnul mai sus de rană, pe un os;
- Fiecare arteră are un anumit loc unde poate fi apăsată;
- Comprimarea vaselor se face mai bine în locurile care sunt mai aproape de un plan osos și se poate face direct, cu degetul sau cu toată palma, însă numai pentru o hemostază de scurtă durată;
- Pentru realizarea hemostazei la nivelul membrului superior, compresiunea manuală se realizează la nivelul:
 - ✓ fosei supraclaviculare, la mijlocul marginii posterioare a claviculei, prin comprimarea arterei subclaviculare pe planul dur al primei coaste;
 - ✓ șanțului brahial intern, prin comprimarea arterei humerale, pe planul dur reprezentat din diafiza humerusului;
 - ✓ plicii cotului, în șanțul dicipital intern, prin comprimarea arterei humerale, înainte de bifurcarea sa în artera ulnară și artera radială;
 - ✓ zonelor laterale și mediale ale feței anterioare a articulației pumnului, unde artera radială și artera ulnară pot fi comprimate eficient pe oasele subiacente (radius și ulna);
- Hemostaza prin compresiunea manuală la membrul inferior poate fi realizată la nivelul:
 - ✓ feței posterioare a articulației genunchiului prin comprimarea arterei poplitee;
 - ✓ feței dorsale a labei piciorului prin compresiunea realizată pe artera pedioasă.
- Pentru compresia arterei tâmplei (temporală) se comprimă regiunea situată înaintea urechii, mai jos de rană;
- În cazurile în care hemoragia nu se oprește, se poate realiza apăsarea arterei direct în

rană;

- Pentru a evita infectarea plăgii, medicul/asistenta își dezinfectează mâinile cu alcool sanitar și cu tinctură de iod, și aplică pe rană un pansament steril de tifon, sau își înfășoară degetele în tifon steril după care comprimă artera direct în plagă;
 - Această metodă de hemostază este foarte bună dar este obositoare pentru salvator.

Compresia circulară

Aplicarea de garou este o metodă eficientă de hemostază, dar care nu poate fi aplicată pe o durată lungă de timp deoarece produce leziuni ischemice ireversibile la nivelul membrului respectiv, sau poate duce la decesul persoanei. Aplicarea unui garou se realizează în așa fel încât să comprime artera lezată, dar să nu zdrobească țesuturile din zona de compresie. Garoul este un tub sau o bandă elastică. Acesta realizează o compresie concentrică a părților moi, care la rândul lor exercită o compresie circulară cu închiderea vaselor de sânge. Pentru a favoriza compresia pe pachetul vascular, se aplică sub garou o fașă de tifon, sau un obiect dur cu axul mare orientat paralel cu axul vascular al membrului.

- Membrul rânit se leagă mai sus de rană cu un tub elastic de cauciuc, cu o fâșie de pânză mai groasă sau o curea din piele, etc.
- Membrul superior se legă cu un garou în treimea superioară a brațului (dacă hemoragia este în jumătatea inferioară a brațului, la nivelul cotului sau în treimea superioară a antebrăului) sau la nivelul subțioarei (dacă rana este în jumătatea superioară a brațului);
- Membrul inferior se legă cu un garou în treimea superioară a gambei (dacă rana este la nivelul labei piciorului sau în jumătatea inferioară a gambei), în treimea superioară a coapsei (dacă rana este în jumătatea inferioară a coapsei, la nivelul genunchiului sau în jumătatea superioară a gambei), sau în regiunea inghinală (dacă rana este în jumătatea superioară a coapsei);
- Înainte de aplicarea unui garou, membrul respectiv se leagă cu un pansament compresiv;
- Membrul rânit se ridică mai sus decât restul corpului, garoul se aplică cât mai aproape de plagă, dar niciodată la nivelul marilor articulații;
- Eficiența aplicării garoului se confirmă prin dispariția pulsului distal, prin apariția de paloare, distal de garou;
- Dacă pielea devine cianotică, înseamnă că garoul nu este bine aplicat, deoarece el realizează numai o compresie venoasă și nu arterială;
- Din momentul aplicării garoului, toată circulația sângelui dincolo de garou încetează, toate țesuturile situate în regiunea respectivă nu mai primesc oxigen;
- Pentru aceste motive menținerea unui garou nu poate depăși o oră, timp în care accidentatul trebuie să ajungă la o unitate medicală. Ori de câte ori se aplică un garou, se notează ora și minutul la care a fost pus, pentru evitarea unor accidente grave, din cauza lipsei de sânge din zona de sub garou;

Dacă nu există un garou la îndemână se poate confecționa unul, din diferite materiale (curea, bretele, prosop, etc.). Acestea se vor lega circular în jurul membrelor cu un nod după care se introduce o bucată de lemn sau de metal între piele și nod și se răsuțește, până la oprirea hemoragiei.

Epistaxisul

Dintre hemoragiile exteriorizate, cea mai ușor de oprit este hemoragia nazală – epistaxisul.

- Bolnavul se așează pe un scaun cu capul înclinat pe spate sprijinit de spătar și departe de surse de căldură;
- Se scoate cravata și legăturile din jurul abdomenului accidentatului;
- Dacă epistaxisul este mic, se oprește spontan sau prin simpla apăsare a aripii nazale respective;
- Apăsarea se poate face și după ce în prealabil s-a introdus în nară un tampon de vată

îmbibat cu o soluție de apă oxigenată sau de antipirină.

- Nu se grăbește cu scoaterea tamponului, pentru a reuși oprirea sângerării în cel mult 5 minute!

8. FORMAT SPECIAL

Neaplicabil

9. DOCUMENTE DE REFERINȚĂ

- Ordinul Ministerului Sănătății nr. 695 din 13.10.2010 cu privire la Asistența Medicală Primară din Republica Moldova
- Acte normative de standardizare a serviciilor medicale (ghiduri practice, protocoale clinice naționale, protocoale clinice standardizate pentru medicii de familie, standarde medicale de diagnostic și tratament, algoritmi de conduită).